

Pressing

In dit boek staat Gegenpressing centraal. Dit is het moment van omschakelen na balverlies. Het is dus een soort verbijzondering van pressing of drukzetten. Vanuit georganiseerde situaties kunnen we tijdens het balbezit van de tegenpartij minimaal drie soorten pressing of druk onderscheiden:

- Hoog druk
- Middenveld druk
- Laag druk, catenaccio

Alle drie zijn manieren van drukzetten, maar er wordt drie keer duidelijk iets ánders bedoeld dan het hoofdthema van dit boek: Gegenpressing, waarbij het dus gaat om de eerste seconden na balverlies.

Bij het georganiseerde drukzetten gaat het vooral om de hoogte waar je staat op het veld. Waar wil je de bal afpakken? Het mag duidelijk zijn dat de gemaakte vakken in de tekening schematisch zijn. Het is niet zo dat precies ergens hoog druk ophoudt en middenveld druk begint, maar het idee lijkt me zo wel duidelijk. Daarom overlappen de vakken op de tekening elkaar.

Hoog stáán is niet hetzelfde als Gegenpressing; ik kan dat niet vaak genoeg benadrukken. Als je hoog staat tijdens de opbouw van de tegenpartij en je schuift in een vlak tempo met de bal mee, dan staat het zelfs bijna haaks op Gegenpressing, waarin alles in 100% intensiteit moet gebeuren, meestal slechts gedurende een beperkt aantal seconden. Als ik aan spelers vraag 'Willen jullie 4 meter sprinten, of willen jullie 40 meter sprinten?', dan laat zich het antwoord wel raden: 4 meter natuurlijk. Onder meer daarom is mijn voorkeur voor het gebruik van Gegenpressing ontstaan. Volgens mij is de manier waarop je als trainer je team wilt laten drukzetten ook deels een resultaat van je eigen persoonlijkheid. Ze noemen mij wel eens een cowboy in de trainerswereld. Dan is mijn manier van Gegenpressing wildwest, prima!

**VOLGENS MIJ IS DE MANIER
WAAROP JE ALS TRAINER JE
TEAM WILT LATEN DRUKZETTEN
OOK DEELS EEN RESULTAAT VAN
JE EIGEN PERSOONLIJKHEID**

Gegenpressing

Wat is Gegenpressing? In Engeland gebruikt men de term counterpressing en we hebben het hier over het maximaal drukzetten op de bal op het moment dat ons team balverlies lijdt. Wat doe je – individueel en als team – in de eerste seconden na balverlies in de door jouw team afgesproken speelveldgedeeltes? Je zou ook kunnen inzakken om weer in de verdedigende organisatie te komen, maar bij Gegenpressing doe je het tegenovergestelde, namelijk:

- Direct reageren en anticiperen.
- Drukzetten en jagen op de bal.
- Korte afstanden in sprint, in tegenstelling tot grotere afstanden met lagere intensiteit.
- Voorkomen dat de tegenpartij een kans krijgt of kan scoren.
- Geen overtreding maken, laat je handen zien.

Uit de Engelse term counterpressing blijkt nog iets duidelijker dat het er om gaat om de counter van de tegenpartij te stoppen. In dit boek hanteren we voor het gemak de term Gegenpressing, omdat ik dat zelf zo vaak gebruik. Gegenpressing kan een onderdeel van je complete voetbalstrategie zijn. Je kunt trainen op opbouwen, aanvallen over de flank en door de as, op spelhervattingen, op georganiseerd drukzetten én op Gegenpressing. Het een hoeft het ander niet uit te sluiten. Het kan uiteindelijk wel een handelskenmerk worden van een club of trainer.

Gegenpressing is voor mij niet een synoniem van de vijfsecondenregel. Er is een goede of een mislukte Gegenpressing. Of die nu 3 of 13 seconden duurde, dat maakt mij niets uit. Wel zal de achtergrond van de vijfsecondenregel gerelateerd zijn aan Gegenpressing, want beide hebben onder meer als doel het rouwmoment bij ons team, dat net balverlies heeft geleden, te voorkomen. Niet rouwen, maar de aandacht verleggen naar het heroveren van de bal.

Pressing

In dit boek staat Gegenpressing centraal. Dit is het moment van omschakelen na balverlies. Het is dus een soort verbijzondering van pressing of drukzetten. Vanuit georganiseerde situaties kunnen we tijdens het balbezit van de tegenpartij minimaal drie soorten pressing of druk onderscheiden:

- Hoog druk
- Middenveld druk
- Laag druk, catenaccio

Alle drie zijn manieren van drukzetten, maar er wordt drie keer duidelijk iets ánders bedoeld dan het hoofdthema van dit boek: Gegenpressing, waarbij het dus gaat om de eerste seconden na balverlies.

Bij het georganiseerde drukzetten gaat het vooral om de hoogte waar je staat op het veld. Waar wil je de bal afpakken? Het mag duidelijk zijn dat de gemaakte vakken in de tekening schematisch zijn. Het is niet zo dat precies ergens hoog druk ophoudt en middenveld druk begint, maar het idee lijkt me zo wel duidelijk. Daarom overlappen de vakken op de tekening elkaar.

Hoog stáán is niet hetzelfde als Gegenpressing; ik kan dat niet vaak genoeg benadrukken. Als je hoog staat tijdens de opbouw van de tegenpartij en je schuift in een vlak tempo met de bal mee, dan staat het zelfs bijna haaks op Gegenpressing, waarin alles in 100% intensiteit moet gebeuren, meestal slechts gedurende een beperkt aantal seconden. Als ik aan spelers vraag 'Willen jullie 4 meter sprinten, of willen jullie 40 meter sprinten?', dan laat zich het antwoord wel raden: 4 meter natuurlijk. Onder meer daarom is mijn voorkeur voor het gebruik van Gegenpressing ontstaan. Volgens mij is de manier waarop je als trainer je team wilt laten drukzetten ook deels een resultaat van je eigen persoonlijkheid. Ze noemen mij wel eens een cowboy in de trainerswereld. Dan is mijn manier van Gegenpressing wildwest, prima!

**VOLGENS MIJ IS DE MANIER
WAAROP JE ALS TRAINER JE
TEAM WILT LATEN DRUKZETTEN
OOK DEELS EEN RESULTAAT VAN
JE EIGEN PERSOONLIJKHEID**

Gegenpressing

Wat is Gegenpressing? In Engeland gebruikt men de term counterpressing en we hebben het hier over het maximaal drukzetten op de bal op het moment dat ons team balverlies lijdt. Wat doe je – individueel en als team – in de eerste seconden na balverlies in de door jouw team afgesproken speelveldgedeeltes? Je zou ook kunnen inzakken om weer in de verdedigende organisatie te komen, maar bij Gegenpressing doe je het tegenovergestelde, namelijk:

- Direct reageren en anticiperen.
- Drukzetten en jagen op de bal.
- Korte afstanden in sprint, in tegenstelling tot grotere afstanden met lagere intensiteit.
- Voorkomen dat de tegenpartij een kans krijgt of kan scoren.
- Geen overtreding maken, laat je handen zien.

Uit de Engelse term counterpressing blijkt nog iets duidelijker dat het er om gaat om de counter van de tegenpartij te stoppen. In dit boek hanteren we voor het gemak de term Gegenpressing, omdat ik dat zelf zo vaak gebruik. Gegenpressing kan een onderdeel van je complete voetbalstrategie zijn. Je kunt trainen op opbouwen, aanvallen over de flank en door de as, op spelhervattingen, op georganiseerd drukzetten én op Gegenpressing. Het een hoeft het ander niet uit te sluiten. Het kan uiteindelijk wel een handelskenmerk worden van een club of trainer.

Gegenpressing is voor mij niet een synoniem van de vijfsecondenregel. Er is een goede of een mislukte Gegenpressing. Of die nu 3 of 13 seconden duurde, dat maakt mij niets uit. Wel zal de achtergrond van de vijfsecondenregel gerelateerd zijn aan Gegenpressing, want beide hebben onder meer als doel het rouwmoment bij ons team, dat net balverlies heeft geleden, te voorkomen. Niet rouwen, maar de aandacht verleggen naar het heroveren van de bal.

Voordelen en nadelen

Wat zijn mogelijke voordelen van Gegenpressing?

- Na balherovering direct zelf een kans creëren en scoren.
- Tegenstander tot ongecontroleerde lange bal dwingen.
- Aanval is de beste verdediging: je houdt de tegenpartij ver weg van je eigen doel. Mocht het in eerste instantie niet goed gaan, dan heb je vaak nog tijd (en ruimte) om het goed te maken.
- De tegenstander frustreren in plaats van zelf gefrustreerd te raken.
- Profiteren van de desorganisatie bij de tegenpartij.

Wat zijn mogelijke nadelen van Gegenpressing?

- Als het mislukt, kan het uitmonden in een gevaarlijke situatie achterin.
- Als er ook maar 1 iemand verzaakt, kan het sneller misgaan: de tegenpartij kan dan makkelijker onder de druk uitspelen.
- Niet alle spelers kunnen het steeds maar weer opbrengen. Het vraagt veel discipline van spelers, waar sommigen moeite mee kunnen hebben.

Voordelen en nadelen

Wat zijn mogelijke voordelen van Gegenpressing?

- Na balherovering direct zelf een kans creëren en scoren.
- Tegenstander tot ongecontroleerde lange bal dwingen.
- Aanval is de beste verdediging: je houdt de tegenpartij ver weg van je eigen doel. Mocht het in eerste instantie niet goed gaan, dan heb je vaak nog tijd (en ruimte) om het goed te maken.
- De tegenstander frustreren in plaats van zelf gefrustreerd te raken.
- Profiteren van de desorganisatie bij de tegenpartij.

Wat zijn mogelijke nadelen van Gegenpressing?

- Als het mislukt, kan het uitmonden in een gevaarlijke situatie achterin.
- Als er ook maar 1 iemand verzaakt, kan het sneller misgaan: de tegenpartij kan dan makkelijker onder de druk uitspelen.
- Niet alle spelers kunnen het steeds maar weer opbrengen. Het vraagt veel discipline van spelers, waar sommigen moeite mee kunnen hebben.

Van alle tijden

Veel voetbaltrainers kennen de beelden van het Nederlands Elftal dat in 1974 onder leiding van bondscoach Rinus Michels massaal en maximaal de bal afjaagde na balverlies. Dat gebeurde niet zelden ook rond de middenlijn of na een spelhervatting tegen op eigen helft. Oftewel, Gegenpressing is niet iets nieuws, hooguit de naamgeving ervan. Wel is de aandacht ervoor toegenomen.

WAAR RALF RAGNICK AL HEEL WAT KENMERKEN VAN DE LATERE GEGENPRESSING HEEFT VOORBEREID (BAL-GEORIËNTEERD DRUKZETTEN, STAFFELEN, ISOLEREN) HEEFT KLOPP DIT NOG EEN STUK EXTREMER TOEGEPAST

Ik ben als voetbaltrainer opgegroeid in tijden van 1:3:5:2. Tijdens het WK 1990 was Klaus Augenthaler de zogenaamde libero van het team. Het voetbal in Duitsland was in die jaren totaal man-georiënteerd. Tijdens oefenwedstrijden tegen Nederlandse teams werd mij duidelijk dat het ook anders kon. In Nederland werd vaker zoneverdediging toegepast en dat was toen nieuw voor mij. Wel hadden we eind jaren tachtig Ernst Happel als trainer van Hamburger SV, die zijn team nadrukkelijk op de helft van de tegenpartij liet drukzetten. Zijn aanvallers mochten eigenlijk niet over de middenlijn terugkomen. Zij moesten vóóruit verdedigen, terwijl de verdedigers van het eigen team dan richting middenlijn opschoven. Lukte het de tegenpartij toch om onder de druk van Hamburg uit te voetballen, dan maakten ze veelvuldig gebruik van de buitenspelval. De term Gegenpressing werd nog niet gebezigd, eerder 'bal-georiënteerd verdedigen'.

Ook zagen we in die jaren Arrigo Sacchi bij AC Milan een soort bal-georiënteerde zoneverdediging toepassen. Letterlijk met touwen aan elkaar vast zitten tijdens de training, zodat iedereen meeschuift richting de bal waarbij de onderlinge afstanden van de spelers klein blijven. Vergeleken met de counterpressing anno 2020 zag dat er nog heel gestructureerd en georganiseerd uit.

Een andere belangrijke periode wat betreft counterpressing waren voor mij de jaren als trainer van Dortmund Onder 19 toen Jürgen Klopp daar hoofdtrainer was (2007-2010). Waar Ralf Ragnick al heel wat kenmerken van de latere Gegenpressing heeft voorbereid (bal-georiënteerd drukzetten, staffelen, isoleren) heeft Klopp dit nog een stuk extremer toegepast. Hij benadrukte steeds meer de omschakeling na balverlies en koppelde daar ook tijdsdruk aan: drie, vier seconden volle bak druk op de bal na balverlies! Hij accepteerde absoluut niet dat er ook maar één speler niet meedeed aan het moment van agressief drukzetten op de tegenpartij na balverlies. Jonge spelers als Mario Götze en Robert Lewandowski waren juist wél gecharmeerd van deze wijze van spelen. Na een succesvol moment van counterpressing moest er onder

Klopp direct diep gespeeld worden. Aanvallend toeslaan wanneer het kan, extreem doelgericht zijn en een broertje dood hebben aan het (veilig) spelen op balbezit. Eén uitspraak van Klopp is mij altijd bijgebleven

als antwoord op de vraag wie zijn beste speler was: Gegenpressing. Dat zette mij als trainer echt aan het nadenken en tot op de dag van vandaag gebruik ik het nog in mijn besprekingen: onze twaalfde man is Mister Gegenpressing!

**TOT OP DE DAG VAN VANDAAG
GEBRUIK IK HET NOG IN
MIJN BESPREKINGEN: ONZE
TWAALFDE MAN IS MISTER
GEGENPRESSING!**

In Duitsland weet nu iedere jeugdvoetballer wat de term Gegenpressing betekent. Tijdens coachclinics in Nederland merk ik dat dit hier (nog) niet het geval is. Als ik aan spelers vraag wat Gegenpressing is, dan zeggen ze meestal 'drukzetten', maar dat is absoluut niet hetzelfde.